

čem prej mogoče, vresniči ta želja slov. ljudstva. Kakor pravimo, na škodo ne bode ni deželi, ni državi, za slov. ljudstvo pa bode gotovo največje koristi.

Cerkvene zadeve.

Nova Marijina cerkev očetov frančiškanov v Mariboru.

Lansko leto, ravno o sveti Ani, se je na vrtu za staro frančiškansko cerkvijo zbrala ogromna množica častilcev Marijinih, da bi videli, kako bodo milostljivi knez in škof sami z lopato začeli rovatí zemljo na tistem mestu, kjer se bode pozidala nova cerkev Marije, usmiljene matere. Pa milostljivi knez niso samo začeli prvi zemljo kopati, marveč so zrahljali z genljivim govorom tudi srca poslušalcev svojih, ki so obljubili, da hočejo vse svoje moči napenjati, da svoji Kraljici postavijo tako lepo svetišče, da ga blizo nikjer takega ne bode. Izkopavanje zemlje je tako veselo napredovalo, da se je zamogel že desetega avgusta lanskega leta položiti vogeljni kamen za južni zvonik. Gorečnost Marijinih častilcev in njihova darežljivost je bila tolika, da se je v teku desetih mesecev pozidal nov prostoren samostan in se je do polovice dovršilo podzidje za veličastno cerkev Marijino. Na god obiskovanja Marije Device, drugega julija tekočega leta, smo pa v slovesnem, črez vse veličastnem sprevodu prenesli presveto Rešnje Telo v kapelo novega frančiškanskega samostana, kjer se bode morala farna služba božja opravljati, dokler se nova cerkev ne dovrši. Tudi takrat so se prelepe svečanosti udeležili milostljivi knezoškof Mihael, ki so se ravno z birmovanja povrnili. Njihov sicer zvonki glas je bil zamolkel in videlo se jim je, da so od same slabosti in utrujenosti omahovali. Gorečnost za čast božjo, pa živa ljubezen do vedno deviške božje Porodnice jih je pa toliko prevzela, da so hoteli sami pri procesiji presveto Rešnje Telo nositi in pri vsej svečanosti, ki je trpela od desete ure dopoldne pa do pete ure popoldne, navzočni biti. Za njimi so nosile ovenčane device Lursko Marijo in pa Gospo presvetega Srca Jezusovega; očetje frančiškani so pa zadeli na svoje rame staro, čudodelno podobo Marije, usmiljene Matere, ki se je svoje dni v Konjiški nadfarni cerkvi hranila. Pogled na sprevoz in pa ubrano petje in glasna molitev, vse to je marsikaterega do solz ganilo. Pri očetih frančiškanih se še hranijo fotografije, ki bodo tudi poznejim rodovom predočevale prelep prizor veličastne procesije, ki se je vila po mestnih ulicah.

Vse dosedanje svečanosti je pa preseglo ono veselo godovanje, katero smo obhajali letos 10. avgusta, na dan svete Filumene, mučenice in device in čudovite pomočnice v brezštevilnih revah in nadlogah. Stara cerkev je bila že do polovice podrtá; samo toliko od stropnega oboda je še ostalo, da se je pod-nj prenesljiv oltar postavil. Tukaj so milostljivi knezoškof na sredi med starimi razvalinami in novim zidanjem opravili presveto daritev nove zaveze. K svečanosti je prišel od cesarske namestnije v Gradcu dvorni svetovalec grof Chorinsky, ki je v resnici mož po božji volji, ki da cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi Bogu, kar je božjega. Da bi ga bili videli, visokega in mogočnega gospoda v zlati obleki, kako lepo je pri sveti mēši priklanjal svojo učeno glavo in kako ponižno je klečal pred Njim, pred katerim so vsi kralji le samo prah in pepel. Tak izgled, ki nam ga daje s svojim bogoslužjem tako imeniten gospod, bi menda zamogel celo največjemu zarobljencu v srce seči. Pa tudi obnašanje dostojanstvenikov tukajšnjega okraj-

nega glavarstva in pa Mariborskega meščanskega starešinstva je bilo prav dostojno. Po presveti daritvi so mil. knezoškof blagoslovili podzidje in položili vogeljni kamen, na katerega se bode opiralo stebrovje novega svetišča. Po tem so pa spregovorili premil. knezoškof, ne rečem: črstvo in krepko, kakor navadno, ampak njihove besede so takrat užigale in zadevale, kakor blisk in grom in zopet so postajale mile, rahle in prijazne, kakor božja mavrica. Naj mi bo dovoljeno, ker vsega ne morem, vsaj konec njihovega govora tukaj zapisati.

Prečastiti viši pastir so govorili blizo tako-le: »Jako podučno je za nas, kar se je godilo takrat, ko so Izraelci svoj razrušen tempelj vnovič zidali, povrnivši se iz babilonske sužnosti. Veselja so vsklikovali in slovesno so prepevali veličastne psalme Davidove, ko so vogeljni kamen za hišo božjo polagali. V kratkem pa je ugasnila njihova prva gorečnost in niso nič več marali za hišo božjo; vsak je skrbel le samo za sebe in za hišo svojo. Sebi so stavili ponosne palače, a hiša božja je postala razvalinam podobna. Tedaj je pa govoril Gospod Izraelcem po svojem preroku Hageju: Premislite pota svojá. Veliko ste posejali, pa malo ste želi; jedli ste, pa vam ni teknilo; pili ste, pa žeje si niste pogasili; oblačili ste se, zagreli se pa niste; kdor je kaj prislužil, spravil je zaslužek svoj v luknjast, predrt žep. Pričakovali ste veliko, dosegli ste pa malo, in kar ste domu spravili, odpihnil sem v stran. Zakaj pa tako? Zato, ker je moja hiša zapuščena razvalina in si le za sebe hramove zidate. Zato se je zaprlo nad vami nebo, da ni rose dajalo in nerodovitna je postala zemlja in ni bilo od nje sadu dobiti. Poslal sem sušo v deželo, na gorice in na pšenico in črez vinsko trto in oljke in črez vse, kar zemlja rodi in črez ljudi in črez živino in nad vsako delo vaših rok. Hagej 1, 5—11.

Zdaj so Izraelci poslušali besedo Gospodovo in so se poprijeli dela z največjo gorečnostjo. Ko so velikansko zidanje dovršili, govoril je Gospod zopet po ravno tistem preroku: Premislite zdaj, kako se vam je godilo, dokler niste začeli pokladati kamena na kamen; da pozidate hišo Gospodovo. Pristopili ste h kupu snopja za dvajsti vaganov, pa ste namlatili samo deset; upali ste, da bodete oželi iz grozdja petdeset bokalov, pa ga je nateklo samo dvajsti. Udaril sem vas z rjo in snetjo, in s točo sem pobil pridelek vaših rok. Pazite pa, kaj se bode zdaj godilo. Je-li mar setev že ozelenela? Vinske trte in figovo drevje in oljka brsti ne poganjajo. Pa od dnes zanaprej hočem vse blagosloviti. (Hag. 2, 16—20.)

Ljubi moji poslušalci! Veličastvo božje od onega časa sem ni omagalo in vsegamogočnost njegova nikakor ni omedlela. Božja roka ni prikrajšana, da bi vam ne zamogel stotero povrniti, kar za zidanje Marijine cerkve darujete. »Daruj veselih očíj po svojem premoženju; zakaj Bog je za to plačnik; on ti bode sedmerno povrnil.« Sirah. 25, 12—13.

Pa ne maram dalje besedovati; tukaj treba kaj storiti, ne pa samo govoriti. Znano vam je, dragi poslušalci moji, kako silno da potrebujemo nove farne cerkve, dosti prostorne za tako obilno čredo Gospodovo. Za to vam hočem samo še povedati, kar sem čital v spisih škofa Dupanloupá o nekem francoskem kralju. Pred začetkom prav. nevarne bitke je spregovoril pred svojimi bojniki, katerih pogumnost je ravno tako dobro poznal, kakor jaz darežljivost vašo! Prijatelji, jaz sem vaš kralj, vi ste Francozje, tam-le je pa sovražnik. Samo krepko udarite na-nj in zmaga je naša! Ravno tako govorim tudi jaz z vami. Jaz sem vaš škof! Vi ste Marijini otroci! V tem trenutku se nam sicer ni treba zgrabití s sovražnikom, pač pa je treba, da na pomoč hitimo ubogim očetom frančiškanom ter njim

pomagamo pozidati cerkev, ki bo posvečena češčenju Marije Device, božje Porodnice. Pomagajte torej, ljubi moji, pomagajte! Skrbimo, da dovršimo nov hram božji do avgusta 1895. leta, kedar bomo obhajali sedemstoletnico rojstva svetega Antona Padovanskega, velikega čudodelnika, o katerem so se sedanji sveti Oče izrazili, da je poznan in češčen po vsem svetu kot velik prijatelj božji in zvest pomočnik v sili. Zraven svete Filumene se bode namreč v novi cerkvi eden stranskih oltarjev posvetil svetemu Antonu Padovanskemu. Bog daj, da bi takrat srečni, zdravi in veseli Bogu in Mariji in vsem svetnikom čast in hvalo peli za to, kar smo z zaupanjem na božjo pomoč in vašo darežljivost lani zaupljivo pričeli. — Kar sem govoril, to naj potrdi in blagoslovi trojedini Bog, Oče, Sin in sv. Duh! Amen.

Marianus.

Gospodarske stvari.

Kokoši.

Toliko časa jih že redim brez vsega haska, pritožuje se marsikaka gospodinja čez svoje kokoši. Le redko kedaj d bim kako jajce, čeprav vem, da pridno nesó. Brž, ko čutijo jajce pod seboj, že se ga lotijo in tako jih le prav malo meni ostaja.

Čuditi se takemu pritoževanju ni, kajti vsaka kokoš je volk na — jajce. Ne bo šla mimo njega, da bi ga v miru pustila. A jajca s trdo lupino so že še varna pred kokošmi, ker so gladka in ni tako lahko, kljun va-nje zasaditi. Druga je, če je jajce poškodovano tako, da ga kokoš brez težave prime. — Tega pa kokoši nikoli ne boš odvadil, da bi mehkuže puščale na celem. Brž, ko ga najdejo ali pod seboj čutijo, že je po njem. Posebno stičejo za mehkužem one kokoši, ki pogrešajo v sebi dostojno množino apna. Ako se v tem oziru hitro pomaga, nehajo za kratek čas kokoši mehkuže preganjati in precej nesejo jajce s trdo lupino. Pa kar sama apna se jim ne ljubi povzicati; mora človek biti premeten. Zmešaj apno z živežem in z vodo, katero kure piijejo; kmalu bodo dobile dosti apna va-se. Opomniti pa je na tem mestu takoj, da se ne zagrabi pregloboko v apno. Lupine jaje bi potem toliko trdnješe in pretrde postale, kar zopet več škoduje, kakor hasni. Če je lupine tenka ali celo mehka, združne se jajce pri tej priči in največkrat ga še v roke ne dobiš. Pretrda lupina pa brani piščetu, kedar začne od znotraj kljuvati in marsikateremu uniči v zibelki nadepolno življenje.

Mnogokrat pa se tudi pripeti, da ni vzrok mehkužev to, da imajo kure premalo apna v sebi, marveč so tega krive druge reči. Včasih je gospodinja povzročila te bolezni, večkrat pa tudi ne. Posebno rado se zgodi, da se ta ali ona kokoš preveč pita. Dokler samo pustiš, ne bo več pozobala, kakor ji je potreba, a če ji reči ponujaš, katere drugači prav rada jemlje, prenasitil jo boš. Naravna posledica je, da se tudi v notranji kokoši zavolj tega vse hitreje razvija, posebno v jajčniku. Le lupine ne dajo se tako hitro zdelovati in tako pridejo jajca brez lupine ali vsaj s premehko na svet.

Ni dobro in zdravo za kokoši, če jih ima živ in poskočen petelin premalo pod svojo oblastjo ali če cela tropa kokotov po dvorišču leta. Prav važno je torej, da se mladi petlini denejo v temo ali vsaj pod ključ, ne toliko zavolj njih samih (če se malo kavsajo, nič ne škodi) temveč zavolj kokošij, ki drugači nimajo miru pred temi nepridi pravi.

Vrnimo se h kokošim, ki se tudi jajec s trdo lupino lotijo. Kako bi jih tega odvadil? Nekateri devaje

pred kokoš gnjila, smradljiva jajca, da bi se kuram priiskutela. A s tem nihče ne bo veliko opravil. Naj šo tako smrdi, kura ga bo z največjo slastjo z lupino vred povžila. To se le zgodi, se ve, da takrat, kedar primanjkuje živali apna.

Od druge strani nasvetuje se, da se lupine ssekajo in kuram vržejo. Le one jih bodo pokončale, katere nimajo v sebi dovolj apna.

Začetkoma bodo, se ve, da vse kar planile po lupinah, a ne bo dolgo in puščale jih bodo, če se za privajanje apna skrbi na kaki drugi boljši način.

Tudi ponarejena jajca iz kake prav trdne snovi (porcelana) se dajajo kuram. Nekaj časa pikajo in sekajo po njih a po nevspešnem delu jih kmalu pusté.

Pred vsem pa je paziti na gnezdo, katero naj bo, kolikor mogoče, mehko. Tako se vsaj jajca veliko manj poškodujejo. Ni pametno, če se pušča na gnezdu preveliko jajec na kopici, ker se le prelahko ubijejo. Konečno je pripomniti, da niso jajca, ki so že poškodovana, nikdar pred kuro varna. A česar ne vidi, potem tudi kura ne sega, zato — hranjete rajši jajca, kakor da bi se po gnezdu valjala.

Konjska dirka v Žaleci.

Kakor smo naznanili, tako se je vršila dne 24. septembra konjska dirka v Žaleci; udeležilo se je dirke 19 dirkalcev. Izmed teh so dobili darila ti-le: Martin Premšak iz Škofljevasi s triletno kobilo prvo darilo 50 gld. in s štiriletno kobilo drugo darilo 25 gld.; V. Ušen iz Spodnjih Grušovelj pa s 4letno kobilo 3. darilo 15 gld. in France Švab iz St. Pavla pri Bolški s triletno kobilo štrto darilo 5 gld.

Pri dirki plemenskih konj so dobili darila: Franc Osterman iz Arje vasi s svojo 6letno kobilo prvo — 50 gld.; J. Žgank iz Žaleci s 5letno kobilo drugo — 30 gld.; M. Premšak s 4letno kobilo tretje — 15 gld. in Fr. Ocvirk iz Gorenjih Grušovelj s 5letno kobilo štrto — 10 gld.

Pri društveni dirki pa so dobili: Fr. Osterman prvo darilo — dvokolnik, Fr. Ocvirk drugo — konjsko opravo; Fr. Žgank tretje — konjsko opravo in štrto Martin Premšak — dve uzdi. Dirka je bila jako zanimiva in je želeli, da se enacih priložnostij naši konjerejci radi vdeležujejo ter tako kažejo, koliko se da doseči na dirkališči tudi kmečkim konjerejcem.

Brušenje kos zamuda?

Veliko časa se potrat pri košnji in žetvi s klepanjem in brušenjem kos ali srpov. Gospodar bi že rad videl, da bi se zjutraj, ko je še hladno, pridno delalo; a koliko zamude povzročuje vedno obdelavanje orodja z brusnim kamenom, sem ter tje tudi s klepcem.

Poslušajte, kako so si pomagali na Francoskem. Napravila se je mešanica iz vode in žveplene kisline. Žveplena kislina je to, kar se po navadi nazivlje hudičovo olje. V to zmes pomakajo se kose, da se dobro namočijo (kake pol ure poprej, ko se rabijo), potem skrbno otorejo. Med delom ni drugega treba, kakor enkrat potegniti z brusom kakor je kosa dolga in zopet je ostrina popravljena. Koliko dragega časa se pač s tem pridobi! Ker omenjene kisline ni težko dobiti in ker cela ta zmes orodju kar nič ne škoduje, bi se pač lahko poskusilo, na ta način kose in srpe brusiti. Zjutraj zgodaj bi se namočile in takrat, kedar so delavci pri skledi, zopet in mnogo dela bi si s tem prihranili, delo prej dovršili in manje vročine trpeli.

Sejmovi. Dne 43. oktobra pri M. D. v Brezju. Dne 15. oktobra v Arvežu, pri Sv. Križu na Slatini, na